

အနှစ်ချုပ်စာတမ်း - မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အကာအကွယ်ပေးရေးတာဝန် (R2P)

စက်တင်ဘာလ ၁ ရက် ၂၀၂၁ ခုနှစ်

၁။ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်အာဏာသိမ်းခဲ့သည့် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ မှ စ၍ နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းထံမှ ပံ့ပိုးကူညီမှုများကို တောင်းခံခဲ့ကြသည်။ အထူးသဖြင့် အာဏာသိမ်းပြီး အစောပိုင်းကာလများအတွင်း ဆန္ဒပြသူ အများအပြားမှ “R2P” အတွက် တောင်းဆိုသည့်ဆိုင်းဘုတ်များကို ကိုင်ဆောင်ခဲ့ကြပြီး ပြည်ပစစ်ဖက်ဆိုင်ရာ ကြားဝင် ဖြေရှင်းမှုကို မျှော်လင့်ကြဟန်ရှိသည်။ ကမ္ဘာ့အနှံ့ အပြားရှိ လူထုများမှ R2P အတွက် တောင်းဆိုမှုများကို နိုင်ငံတကာမီဒီယာတွင် တွေ့မြင်ခဲ့သည်။

သို့သော် ခုနှစ်လကြာပြီးနောက် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့် R2P မူအောက်မှ စုပေါင်း အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို လုပ်ဆောင်ခြင်း မရှိသေး ပေ။ အထူးသဖြင့် ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီမှ မြန်မာ့တပ်မတော်၏ ဥပဒေမဲ့ အာဏာသိမ်းယူမှုနှင့် ဆက်စပ်သော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို တုန့်ပြန်ရန် သိသာထင်ရှားသော မည်သည့် အရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုကိုမျှ လုံးဝလုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ ပြည်သူ့အများအပြားမှာ မချီတင်ကဲဖြစ်ပြီး လွန်စွာ စိတ်ပျက်မည်ဆိုပါက စိတ်ပျက်နိုင်ပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီ (SAC-M) ၏ ယခုအကျဉ်းချုပ်တင်ပြချက်သည် R2P နှင့် ပတ်သက်သော နောက်ခံအချက်အလက်များ နှင့် R2P ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပုံတို့ကို ဖော်ပြထားပြီး၊ ဆန္ဒပြမှုများ အတွင်း R2P အတွက် တောင်းဆိုမှုများကို မည်သည့် အတွက်ကြောင့် စုပေါင်းအရေးယူတုန့်ပြန်မှု မရှိရခြင်း

အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းပြချက် အချို့ကို ဖော်ပြ ထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အခြားနိုင်ငံမှ စစ်ရေးအရ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမှာ လုံးဝဖြစ်နိုင်ဖွယ် မရှိ သော်လည်း R2P အောက်မှ လုပ်ဆောင်သင့်ပြီး လုပ်ဆောင်နိုင်သော အခြားဆောင်ရွက်ချက်များ ရှိသည်ကို ယခု အကျဉ်းချုပ်တင်ပြချက်မှ မီးမောင်း ထိုးပြထားသည်။ ထိုဆောင်ရွက်ချက်များတွင် လက်နက်ရောင်းချခြင်းအား ပိတ်ပင်မှုများ၊ ပစ်မှတ် ထားပိတ်ဆို့မှုများနှင့် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုများကို မြှင့်တင်မှုများ ပါဝင်သည်။

အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ ထိုသို့သော ဆောင်ရွက်ချက် များကို အချို့သော နိုင်ငံတစ်ခုချင်းဆီ နှင့် နိုင်ငံများ ပူးပေါင်းစုဖွဲ့ထားသည့် အုပ်စုများမှ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် ရည်ရွယ် ခဲ့ကြသည်။ SAC-M မှ နိုင်ငံတကာ “ဖြတ်သုံးဖြတ်” ဗျူဟာ မှတစ်ဆင့် ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များကို ကျယ်ပြန့်စေရန် နှင့် အားကောင်းစေရန် နိုင်ငံများကို တောင်းဆိုလျက်ရှိသည်။

- ၁။ တပ်မတော်သို့ လက်နက်ခဲယမ်းများ ရောင်းချမှုကို ဖြတ်တောက်ခြင်း၊
- ၂။ တပ်မတော်သို့ အားဖြည့်ပေးနေသော ဝင်ငွေအရင်းအမြစ်များကို ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ နှင့်
- ၃။ တပ်မတော်၏ ပြစ်ဒဏ်မှလွတ်ငြိမ်းခွင့် ရနေမှု ကို ပယ်ဖျက်ခြင်း။

ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ အွန်လိုင်း
သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းမှုများကို
အောက်ဖော်ပြပါ လင့်တွင် ကြည့်နိုင်ပါသည်။

<https://specialadvisorycouncil.org/>

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် R2P တောင်းခံမှုအပါအဝင်
မြန်မာနိုင်ငံရှိပြည်သူများအားကာကွယ်ရန်အလို့ငှာ
ပြည်သူများအနေဖြင့် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းကို
ပိုမိုလုပ်ဆောင်ရန် တောင်းဆိုလိုမှုများအတွက်
အကြံပြုချက်များကိုလည်း ယခုအကျဉ်းချုပ်
တင်ပြချက်မှ လေ့လာဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

၂။ R2P ဆိုင်ရာ အခြေခံမူမှာ အဘယ်နည်း။

R2P ဆိုသည်မှာ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်ခြင်း၊
စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူသားချင်းစာနာမှု ဆန့်ကျင်သည့်
ပြစ်မှုများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအား သုတ်သင်
ရှင်းလင်းခြင်း တို့မှ ပြည်သူလူထုအား “ကာကွယ်ရန်
တာဝန်” တစ်ရပ်ဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ကတိ
ကဝတ် တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဤနိုင်ငံရေး ကတိကဝတ်
သည် ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်းတွင် နိုင်ငံများမှ
တရားဝင် လိုက်နာရမည့် ဝတ္တရားများနှင့် နိုင်ငံတကာ
ဥပဒေ အပေါ် ခိုင်မာစွာ အခြေခံထားသည်။

R2P အား ၂၀၀၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ကမ္ဘာ့
ခေါင်းဆောင်များ ကြိုတောင့်ကြိုခဲ တွေ့ဆုံခဲ့ကြသည့်
ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့ ထိပ်သီးညီလာခံတွင် အတည်ပြု
ခဲ့သည်။ ၎င်း ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရဝမ်ဒါ နိုင်ငံ နှင့် ယခင်
ယူဂိုဆလားဗီးယား နိုင်ငံတို့တွင် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များ၌
တွေ့မြင်ရသော ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သည့် လုပ်ရပ်
များကဲ့သို့ အလားတူ လုပ်ရပ်များ ပါဝင်သည့်
အခြေအနေများကို ပိုမိုထိထိရောက်ရောက် တုန့်ပြန်
နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ထိုဖြစ်စဉ်တွင် အဓိကအားဖြင့်
ငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သူများ အနေဖြင့်

၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ ကန့်သတ်ခံထားရ
ခြင်းကြောင့် ထိုရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို
မရပ်တန့် နိုင်ခဲ့ပေ။

R2P သည် ကုလသမဂ္ဂမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံအားလုံး
("နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း") ၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။
လိုအပ်ချက်တစ်ခုအနေဖြင့် မဟုတ်သော်လည်း
များသောအားဖြင့် ပြည်သူများအား ကာကွယ်ရန်
စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ အပါအဝင် ဆောင်ရွက်ချက်များ
အတွက် ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေး ကောင်စီ၏ ခွင့်ပြုချက်
ပါဝင်သည်။ ထိုအထဲတွင် လက်နက် ရောင်းချမှု
ပိတ်ပင်ခြင်းများနှင့် စီးပွားရေးအရ ပစ်မှတ်ထား
ပိတ်ဆို့ခြင်းများ ကဲ့သို့သော ဆောင်ရွက်ချက်များလည်း
ပါဝင်ခဲ့သည်။ မကြာသေးမီ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလ ၂၁
ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ မှ
၎င်းတို့၏ နှစ်စဉ်အစည်းအဝေး အစီအစဉ်တွင် R2P
အား ခေါင်းစဉ်တစ်ခု အဖြစ် ထည့်သွင်းရန်
ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခု ကို ချမှတ်ခဲ့ သည်။ ထိုအစီအစဉ်ကို
၁၁၅ နိုင်ငံမှ မဲပေး ထောက်ခံခဲ့ကာ၊ ၂၈ နိုင်ငံမှ
မဲမပေးပဲကြားနေဖြစ်ခဲ့ပြီး ၁၅ နိုင်ငံမှ မဲပေးကန့်ကွက်
ခဲ့သည်။ ပြီးခဲ့သည့်အကြိမ် အထွေထွေညီလာခံ၌ R2P
နှင့်ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်ကို ချမှတ်ခဲ့သည်
မှာ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်သည်။

**၃။ R2P ၏ “အချက်အချာကျသော အစိတ်အပိုင်း”
များမှာ အဘယ်နည်း။**

ကုလသမဂ္ဂမှ R2P ဆိုင်ရာ “အချက်အချာကျသော
အစိတ်အပိုင်း” သုံးခု ကို သတ်မှတ်ခဲ့သည်။

၁။ နိုင်ငံတိုင်းသည် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို
ဆန့်ကျင်၍ ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန်
တာဝန်ရှိသည်။ ဤထဲတွင် အတည်ပြု လက်မှတ်

ရေးထိုးခဲ့သော နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်မှုခုံရုံး (ICC) ၏ရောမမြို့ ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေအပါအဝင် ပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရရှိနေသည့် ကိစ္စရပ်ကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရန် ဆောင်ရွက်ချက်များ ပါဝင်နိုင်သည်။

၂။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ တာဝန် ဝတ္တရားကို မဖြည့်ဆည်းနိုင်ချိန်တွင် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း မှ အားပေးမှုနှင့် ပံ့ပိုးမှုများ လုပ်ဆောင် ပေးသင့်သည်။ ဤသည်မှာ အမုန်းစကားဖြင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းကဲ့သို့သော ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများမှ ကာကွယ်ရန်အထောက်အပံ့ ပါဝင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ ထိုထဲတွင် အာဏာဖြင့် အတင်းအကျပ် ပြုလုပ်ခြင်း မဟုတ်ပဲ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ တာဝန် များကို ဖြည့်ဆည်းရန် တောင်းဆိုသည့် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံမှ ထုတ်ပြန်ချက်များလည်း ပါဝင် နိုင်ပေသည်။

၃။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများအား ကာကွယ်ရန် သိသာထင်ရှားစွာ ပျက်ကွက်ချိန်တွင် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း မှ “တိကျပြတ်သားစွာ အချိန်မီ စုပေါင်းအရေးယူဆောင်ရွက်မှု ကို လုပ်ဆောင်ရန်” တာဝန်ရှိသည်။ ဤသည်မှာ များသောအားဖြင့် နိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ မှ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ ကို ကျူးလွန်ချိန်တွင် ကျင့်သုံးပြီး လုံခြုံရေးကောင်စီမှ အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်ကို ဦးဆောင်နိုင်ပေသည်။

၄။ R2P တောင်းခံရန် မည်သည့်အရာများ လိုအပ်သနည်း။

R2P အား မည်သည့်အချိန်တွင် ကျင့်သုံးရန် နှင့် မည်သို့သောတိကျသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ တောင်းခံသင့်သည့်ဆိုသည့်အပေါ် သတ်မှတ်စံနှုန်းများ

မရှိပေ။ သို့သော် အချက် နှစ်ချက် အား ရှင်းလင်းစွာ တင်ပြရမည်။

ပထမအချက်မှာ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများအား ဆန့်ကျင်၍ ပြည်သူများအား ကာကွယ်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ မျက်မှောက်ကာလတွင် ကြိုတင်သတိပေးသောစနစ်များ အများအပြားရှိပြီး နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းတွင် ပြည်သူများ အနေဖြင့် အထူးအရေးကြီးကာကွယ်မှု လိုအပ်သည်ဟု လုံလောက်သော သတိပေးချက် အမြဲတမ်းနီးပါး ရှိသည်။

ဒုတိယတစ်ချက်မှာ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံရေးသဘောဆန္ဒ ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်များမှ R2P အား အတည်ပြုခဲ့ချိန်မှစ၍ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ပထဝီနိုင်ငံရေး အားပြိုင်လှုပ်ရှားမှုများမှာ ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ရက်စက် ယုတ်မာမှုအခြေအနေ အများအပြားအား လုံခြုံရေး ကောင်စီအနေဖြင့် ကိုယ်တွယ် ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပဲ အထူးသဖြင့် အမြဲတမ်းအဖွဲ့ဝင်များမှ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေး အကျိုးအမြတ်များ ခြားနားသည်ဟု ယူဆချိန် တွင်ဖြစ်သည်။

၅။ ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ အဘယ်နည်း။

R2P အောက်မှ စစ်မက်အင်အား ကို တရားဝင်အသုံးပြုမှုအတွက် ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ် စာတမ်းအောက်မှ လုံခြုံရေး ကောင်စီ၏ အခွင့်အာဏာများကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ကောင်စီ၏ ခွင့်ပြုချက် လိုအပ်ပေသည် (အောက်တွင် ကြည့်ပါ) ။ ကာကွယ်ရေး အထောက်အပံ့များကို ပံ့ပိုးပေးရန်

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ အခြားနိုင်ငံကို ၎င်း၏နယ်နိမိတ် အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ရန်ဖိတ်ခေါ်သော ခြွင်းချက် တစ်ရပ် ရှိနိုင်သော်လည်း ဤသည်မှာ ကုလသမဂ္ဂ ဆုံးဖြတ်ချက် ပြင်ပမှ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ဖွယ် မရှိသလောက် ပင်ဖြစ်သည်။

လုံခြုံရေးကောင်စီ ခွင့်ပြုချက်မှာ လက်နက် ရောင်းချမှု ပိတ်ပင်မှုများ၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ပစ်မှတ်ထား ပိတ်ဆို့မှုများ သို့မဟုတ် တာဝန်ယူတာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းမှုများအတွက် မလိုအပ်ပေ။ သို့သော် လုံခြုံရေး ကောင်စီ ခွင့်ပြုချက်မှာ အကူအညီဖြစ်စေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းခွင့်ပြုချက်အားဖြင့် လုပ်ဆောင်မှုများကို ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း တရားဝင် တာဝန်ခံ နိုင်စေပြီး ဖိအားပေးမှုဖြစ်စေသည်။ သို့သော် ကုလသမဂ္ဂမှ သီးခြားအနေဖြင့် နိုင်ငံများမှ အခြား နိုင်ငံများနှင့် တစ်ဖက်သတ် သို့မဟုတ် နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ထိုအရေးယူ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ယေဘုယျ အားဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်ပေသည်။ (ဥပမာ- ဥရောပသမဂ္ဂ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများ အားဖြင့်)

၆။ R2P အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များဆိုင်ရာ ကွဲပြားသောပုံစံများမှာ အဘယ်နည်း။

စစ်မက်အင်အား အသုံးပြုမှု

R2P ၏ မူလ နှင့် အဓိက ရည်ရွယ်ချက်သည်မှာ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံမှ ခွင့်ပြုချက်မရှိလျှင်တောင် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ မှ ပြည်သူများကို ကာကွယ်ရန် စစ်မက်အင်အားနှင့် အခြား ဖြစ်နိုင်သော ဆောင်ရွက်ချက်များကို တရားဝင်ခွင့်ပြုရန် လုံခြုံရေး ကောင်စီမှ ဖိအားပေးစေရန် ဖြစ်သည်။ တာဝန်ယူ ကာကွယ်ခြင်းအား ရည်ညွှန်းရာတွင် အချို့သော ဆုံးဖြတ်ချက်များမှ အင်အားသုံးမှုကို ခွင့်ပြုထားလျက် ရှိသည်။

ဤကွဲပြားသောအချက်မှာ ပြည်သူများအား ကာကွယ် ရန် ကုလသမဂ္ဂငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းသူများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို အားကောင်းစေခြင်းဖြစ်သည်။ ကုလသမဂ္ဂတာဝန် (မစ်ရှင်) များအတွက် စံမှာ ထိုငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းသူများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ လက်နက်များအား မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ရန် အတွက်သာ အသုံးပြုနိုင်သည်။ တာဝန်တစ်ခုစီကို ထမ်းဆောင်ရန်အတွက် အိမ်ရှင်နိုင်ငံနှင့် တရားဝင် သဘော တူညီချက်တစ်ရပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးရန် လိုအပ်လေ့ရှိသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များရှိ အချို့သော ကိစ္စ ရပ်များတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းသူများ အနေဖြင့် ထိုအကြောင်းပြချက်ကြောင့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု များကို ရပ်တန့်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် R2P ၏ နောက်ထပ် ရည်ရွယ်ချက် တစ်ခုမှာ မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ခြင်းထက် ပိုမိုသာလွန်ကျယ်ပြန့်စေရန် ကုလသမဂ္ဂ ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းသူများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို မြှင့်တင်ခြင်းဖြင့် ထိုပြဿနာကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရန် ရည်ရွယ်ခဲ့ သည်။

လက်နက်ကုန်သွယ်မှု ပိတ်ပင်ခြင်း

ကုလသမဂ္ဂ မှ စစ်မက်အင်အား လုပ်ပိုင်ခွင့် လွှဲအပ်ခြင်းကို လုပ်ဆောင်မှုမရှိခြင်းကြောင့် R2P အောက်မှ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ချက်အတိုင်းအတာမှာ ကျယ်ပြန့်လာခဲ့သည်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများထံသို့ လက်နက်များ ရောက်ရှိမှုကို ကာကွယ်ရန်ရည်ရွယ်၍ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွင်းသို့ ရဲပစ္စည်းကိရိယာများ နှင့် လက်နက်များ စီးဆင်းမှုကို ကန့်သတ်ရန် သို့မဟုတ် တားမြစ်ရန် အကြောင်းပြချက် တစ်ရပ်အဖြစ် R2P ကို တောင်းခံခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုပုံစံ တစ်မျိုးဖြစ်ကာ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအပေါ် လက်နက် ရောင်းချမှု လုံးဝပိတ်ပင်ခြင်းကို လုပ်ဆောင်နိုင် ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းသည် လုံခြုံရေး

ကောင်စီဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်မှ တရားဝင် ခွင့်ပြုထား ခဲ့ပြီး နိုင်ငံအားလုံးအပေါ် စည်းကျပ်ထားကာ ဖိအားပေး သက်ရောက်မှုရှိသည်။

ဥပမာအားဖြင့် တာဝန်ယူကာကွယ်ပေးခြင်းကို ရည်ညွှန်းထားသော ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် လုံခြုံရေး ကောင်စီမှ ဗဟိုအာဖရိက သမ္မတနိုင်ငံသို့ လက်နက်များလွှဲပြောင်းခြင်းကို တရားမဝင်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ ထို ပိတ်ပင်မှု တွင် လက်နက်ခဲယမ်းများ၊ စစ်ဖက်ဆိုင်ရာ ယာဉ်များ နှင့် ပစ္စည်းကိရိယာများ၊ လက်နက်များနှင့် ဆက်စပ်သော ကိရိယာပစ္စည်းများအတွက် အပိုအစိတ် အပိုင်းများ၊ ဆက်စပ် သင်တန်းများ၊ နှင့် ဆက်စပ် အရာများ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းသူများ အတွက် မှ လွှဲ၍ မည်သည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူဆီသို့မဆို လက်နက်မရောက်ရှိစေရန် ကျင့်သုံး ခဲ့သည်။

သတိပြုရန်မှာ လုံခြုံရေးကောင်စီအနေဖြင့် လက်နက် ရောင်းချမှု ပိတ်ပင်ခြင်းကို သီးသန့်ရွေးထုတ်ကာ ချမှတ်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ လက်နက် ရောင်းချမှု ပိတ်ပင်ခြင်းအားဖြင့် တပ်မတော် ကဲ့သို့သော နိုင်ငံအဖွဲ့အစည်းများကို သက်ရောက်မှု ရှိသော်လည်း တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ (EAOs) ကဲ့သို့သော အစိုးရ မဟုတ်သည့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များကို သက်ရောက်မှု မရှိဟု မဆိုနိုင်ပေ။ မည်သည့် လက်နက်ရောင်းချမှု ပိတ်ပင်ခြင်းမဆို ပါဝင်ပတ်သက်သူ အားလုံးသို့ သက်ရောက်နိုင်ဖွယ် ရှိပေလိမ့်မည်။

ပစ်မှတ်ထား ပိတ်ဆို့မှုများ

အခြားလုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုမှာ ပစ်မှတ်ထား ပိတ်ဆို့မှု များ ဖြစ်နိုင်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရက်စက်ယုတ်မာ မှုများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တစ်ဦးချင်း လူပုဂ္ဂိုလ်များကို အပြစ်ပေးနိုင်ရန်၊ ရက်စက်ယုတ်မာမှု

များကို တုန့်ပြန်ရန်အတွက် နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်တစ်ရပ်ကို ဖော်ပြရန် နှင့် ရက်စက် ယုတ်မာမှုများအား ကျူးလွန်ခြင်း မှ အခြားသူများကို ဟန့်တားနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ဆက်လက်သုံးစွဲရန် လိုအပ် သော ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများ၏ အရင်းအမြစ်များကို ပိတ်ပင်ဖြတ်တောက်ခြင်းဖြင့် ထိုအရေးယူ ဆောင်ရွက်ချက်အားဖြင့် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများကို ကာကွယ် နိုင်ပေလိမ့်မည်။

ဥပမာအားဖြင့် တာဝန်ယူ ကာကွယ်ပေးခြင်းကို ရည်ညွှန်းခဲ့သော ၂၀၁၈ခုနှစ် ဇူလိုင်လ လုံခြုံရေး ကောင်စီ ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် ရက်စက်ယုတ်မာသော လုပ်ရပ်များ၌ ပါဝင်ခဲ့မှုအတွက် တောင်ပိုင်းဆူဒန်နိုင်ငံ ရှိ အချို့သော လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းတို့အပေါ် ပိုင်ဆိုင်မှု ပစ္စည်းများအား သုံးစွဲခွင့် ပိတ်ပင်ခြင်း နှင့် ခရီးသွားလာမှု တားမြစ်ချက်များအား ချမှတ်ခဲ့သည်။

တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှု အား မြှင့်တင်ခြင်း

ပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရနေခြင်းသည် ပြည်သူများကို ကာကွယ်ပေးမှုတွင် ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိပြီး အထူး သဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို ရက်စက်ယုတ်မာမှု များအား ဆက်လက်ကျူးလွန်ရန် အားပေးနေခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအောက်မှ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများ၏ ရာဇဝတ်မှု များကို တရားစွဲဆိုရန် သဘောဆန္ဒမရှိချိန်တွင် နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်မှုရုံး (ICC) သို့ အခြေအနေ များကို ဖော်ပြလွှဲအပ်ခြင်းအပါအဝင် လုံခြုံရေး ကောင်စီမှ တုန့်ပြန်လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန် ရှိသည်။ တာဝန်ယူကာကွယ်ပေးခြင်းအား ရည်ညွှန်းခဲ့သော ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် လုံခြုံရေး ကောင်စီမှ လစ်ဗျားနိုင်ငံ အခြေအနေကို ICC သို့ တင်ပြ လွှဲအပ်ခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ ICC သို့ လွှဲအပ်ခဲ့သော ကောင်စီ၏ နှစ်ခုတည်းသော အမှုကိစ္စမှ

ဒုတိယ မြောက် ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။ ပထမ အမှုကိစ္စမှာ R2P အား ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်မပြုခင် လပိုင်းခန့် အလို ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် တင်ပြလွှဲအပ်ခဲ့သော ဆူဒန်နိုင်ငံ ဒါမီဒေသရှိ အခြေအနေ ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ အနေဖြင့် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများ အတွက် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို တရားစွဲဆိုနိုင်မှု မရှိချိန်တွင် ရောမမြို့ ပြဌာန်းဥပဒေအရ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါက ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်ခုံရုံးသို့ တင်ပြနိုင်ပြီး သဘောတူညီချက်များ အရ ခုံရုံးတင် စစ်ဆေးမှုလုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ အကယ်၍ ထိုနိုင်ငံ သည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ မဟုတ်ပါက နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ် ခုံရုံး၏ တရားစီရင်ရေးအာဏာကို လက်ခံကြောင်း ကြေညာနိုင်ပြီး တရားမျှတမှု ရရှိနိုင်ရန်အတွက် သဘောတူညီချက်စာချုပ်အား အတည်ပြု လက်မှတ် ရေးထိုးရမည်။ R2P ၏ တိကျသည့် အစိတ်အပိုင်း တခုမဟုတ်သော်လည်း ဤအခြေအနေသည် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများအား ကာကွယ်ခြင်းဆိုင်ရာ အဓိက အခြေခံမူများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသည်။

နိုင်ငံတကာ “ဖြတ်သုံးဖြတ်” ဗျူဟာ

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီမှ မြန်မာ့ တပ်မတော်အပေါ် နိုင်ငံတကာမှ “ဖြတ်သုံးဖြတ်” ဗျူဟာ ကျင့်သုံးရန်အတွက် တောင်းဆိုချိန်တွင် R2P အောက်မှ ဤအရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များ လုပ်ဆောင်၍ ရကြောင်းကို သတိပြုမိသည်။

၁။ လက်နက်ထောက်ပံ့မှုအား ဖြတ်တောက်ခြင်း- ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စစ်လက်နက်ပစ္စည်းအရောင်းအဝယ် ပိတ်ဆို့မှု

၂။ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုအား ဖြတ်တောက်ခြင်း- စစ်အစိုးရခေါင်းဆောင်များ၊ စစ်တပ်ပိုင် သို့မဟုတ် စစ်တပ်၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိသော ကုမ္ပဏီများ

အား ပစ်မှတ်ထား အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများ ပြုလုပ်ခြင်း။

၃။ ပြစ်ဒဏ်ကင်းလွတ်ခွင့်အား ဖြတ်တောက်ခြင်း။ စစ်အစိုးရခေါင်းဆောင်များအား နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ် ခုံရုံးသို့ ရောက်ရှိစေ ခြင်း။

အခြားဆောင်ရွက်ချက်များ

မျက်မှောက်ကာလတွင် R2P ဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက် အများစုသည် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများကို ကာကွယ်ခြင်း အတွက် နိုင်ငံများကို တွန်းအားပေးရန်နှင့် ကူညီပံ့ပိုး ပေးရန်ဟူသည့် ကုလသမဂ္ဂ၏ အချက်အချာကျသော အစိတ်အပိုင်း ၁ နှင့် ၂ အောက်တွင် ကျရောက် အကျုံးဝင်လျက်ရှိသည်။ လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် များသောအားဖြင့် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်သည်။ အခြေအနေများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ ကျရောက်နိုင်သည့် ဘေးအန္တရာယ်များအား ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာခြင်း၊ ကြိုတင်သတိပေးစနစ်များထားရှိခြင်း၊ အမုန်းစကားများအား ဆန့်ကျင်တားဆီးနိုင်မည့် ဥပဒေများ ရေးဆွဲထုတ်ပြန်ခြင်းကဲ့သို့ ကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ R2P ဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးအရာရှိ အပါအဝင် လူမျိုးတုန်း သတ်ဖြတ်မှု ဟန့်တားကာကွယ်ရေးနှင့် တာဝန်ယူ ကာကွယ်ပေးမှုဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂရုံးမှ ဤလုပ်ဆောင် ချက်များကို ထောက်ခံပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိသည်။ ထိုအချက်များ အားလုံးကို ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံမှ အတည်ပြုထားသည်။

အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများကို ကာကွယ်ရန် အဖွဲ့အားလုံးနှင့် မူအရ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းခြင်း ကဲ့သို့သော သံတမန်ရေးရာ ကြိုးပမ်းမှုများလည်း ပါဝင်နိုင်သည်။

၇။ R2P သည် ဥပဒေတစ်ခု ဖြစ်ပါသလား။

R2P သည် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများအား ဆန့်ကျင်ရန် အတွက် နိုင်ငံရေးအရ သော်လည်းကောင်း ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ အရသော်လည်းကောင်း ထားရှိသည့် ကတိကဝတ် တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဥပဒေအပေါ် အခြေခံထားသော်လည်း ဥပဒေမဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင် နိုင်ငံများအပေါ် တရားဝင်ဥပဒေ တာဝန်ဝတ္တရား အသစ်များ ချမှတ်ခြင်း မဟုတ်ပေ။ သို့သော် ၎င်းသည် ရက်စက်ယုတ်မာမှု အခြေအနေများကို နိုင်ငံတကာ၏ တုံ့ပြန်မှုရရှိနိုင်ရန်အတွက် ဥပဒေကြောင်းအရ တရားမျှတမှု ရှာဖွေပေးသည်။ R2P ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေး ကောင်စီအား ၎င်း၏တည်ဆဲအာဏာကို အသုံးပြု၍ ရက်စက်ယုတ်မာမှု လုပ်ရပ်များအား ကာကွယ်ရန် တွန်းအားပေးခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတကာဥပဒေသည် နိုင်ငံတိုင်းမှ ၎င်းတို့၏ ပြည်သူများကို ရက်စက်ယုတ်မာမှု လုပ်ရပ်များမှ အကာအကွယ်ပေးရန် ကာလကြာရှည်စွာကပင် သတ်မှတ် ပြဌာန်းခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ သို့သော် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေသည် နိုင်ငံများအနေဖြင့် အခြားနိုင်ငံများမှ ပြည်သူများအား ကာကွယ်ပေးရန် ယေဘုယျအားဖြင့် တောင်းဆိုထားခြင်းမျိုးမရှိပေ။ အဓိက ချွင်းချက် တစ်ခုမှာ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုနှင့် ပတ်သက်သည့် ကိစ္စရပ်များတွင် လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ၎င်းအား တားဆီးကာကွယ်ရန်နှင့် အပြစ်ပေး အရေးယူရန် တာဝန်ရှိသည်။ သို့သော် လူမျိုးတုန်း သတ်ဖြတ်မှု အခြေအနေများတွင် အထူးသဖြင့် စစ်ရေး အရ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ ပါဝင်သည့် ကိစ္စများ၌ နိုင်ငံများအနေဖြင့် အရေးယူရန် ပျက်ကွက်လေ့ ရှိသည်။

ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်းအရ မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ခြင်း သို့မဟုတ် ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်း

အောက်ရှိ လုံခြုံရေးကောင်စီမှ ခွင့်ပြုချက်ပေးခြင်း မဟုတ်သည့် အခြေအနေမျိုးတွင် စစ်ပွဲသည် ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်ပေသည်။ နိုင်ငံတော်အချုပ်အခြာအာဏာနှင့် ကြားဝင်စွက်ဖက်မှုမပြုလုပ်ရေးတို့သည် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ၏ အဓိကအချက်များ ဖြစ်သည်။ သမိုင်းကြောင်း အရ နိုင်ငံများသည် ဤအချက်များကို ရက်စက် ယုတ်မာမှုများအား ကာကွယ်ခြင်းထက် ပိုအရေးကြီး သည့် အချက်များအဖြစ် မှတ်ယူထားသည်။ ဤသည်မှာ ရက်စက်ယုတ်မာမှု ကျူးလွန်သည့် အခြေအနေများတွင် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများမှ ပြတ်သားစွာ ကြားဝင်ဖြေရှင်းခြင်း မရှိသည့် အကြောင်းရင်းများထဲမှ အဓိကအချက်တစ်ချက် ဖြစ်သည်။

ဤသည်ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် R2P မှ နိုင်ငံရေး အယူအဆသစ်တရပ်ကို အဆိုပြုခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော်၏ အချုပ်အခြာအာဏာသည် အစဉ်အလာ အားဖြင့် နားလည်ထားသည်မှာ နိုင်ငံ၏ ပိုင်နက် နယ်မြေအား ထိန်းချုပ်ခွင့် ရှိသည့်အချိန်တွင် R2P အဆိုပြုချက်မှာ နိုင်ငံ၏အချုပ်အခြာအာဏာတွင် တာဝန်ယူမှုကိုလည်း ထည့်သွင်းရန်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံတော်အနေနှင့် ပြည်သူလူထုအား ရက်စက်ယုတ်မာမှုများမှ အကာအကွယ်ပေးရန် ၎င်း၏ တာဝန်ကို ကျေပွန်ခြင်းမရှိပါက အဆိုပြုချက်အရ ထိုနိုင်ငံအနေဖြင့် ၎င်း၏ တာဝန်အား ပြည့်မှီစေရန် အတွက် နိုင်ငံတကာ၏ အရေးယူဆောင်ရွက်ချက် များကို ခွင့်ပြုရမည်။ ထိုသို့သောအခြေအနေတွင်ပင် ချမှတ်ထားသည့် ဥပဒေများနှင့်အတူ နိုင်ငံရေးလည်း ပါဝင်ပတ်သက်မှုရှိသဖြင့် ၎င်းမှာ ရှုပ်ထွေးပြီး အငြင်းပွားဖွယ် ကိစ္စဖြစ်ခဲ့သည်။

၂၀၀၅ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ထိပ်သီးညီလာခံတွင် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံမှ R2P ကို အတည်ပြုသည့် အချိန်တွင် ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အခန်း ၇

ကို ရည်ညွှန်းခဲ့သည်။ ဤအချက်သည် လုံခြုံရေးကောင်စီအား နိုင်ငံတကာ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာပေးအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအထဲတွင် စစ်မက်အင်အား အသုံးပြုခြင်း၊ စစ်လက်နက် ရောင်းချမှု ပိတ်ဆို့ခြင်းနှင့် အခြားအင်အားသုံး လုပ်ဆောင်မှုများ ပါဝင်သည်။ ထို့ကြောင့် အဖွဲ့ဝင် ၁၅ ဦးပါဝင်သည့် လုံခြုံရေးကောင်စီမှာ R2P အတွက် အထူးတာဝန်ရှိသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်မှတစ်ဆင့် တရားဝင်အရေးယူ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ခွင့်ပြုပေးရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အနည်းဆုံး ထောက်ခံမဲ ကိုးမဲ လိုအပ်ကာ အမြဲတမ်း အဖွဲ့ဝင် ငါးနိုင်ငံ (တရုတ်၊ ပြင်သစ်၊ ရုရှား၊ အင်္ဂလန်နှင့် အမေရိက)ထဲမှ မည်သည့်နိုင်ငံမဆို ဗီတိုအာဏာ အသုံးပြုခြင်း မရှိစေရပေ။ တရားဝင် ခွင့်ပြုချက်ရရှိချိန်တွင် ထိုအရေးယူ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ကုလသမဂ္ဂ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်ပြီး ဥပဒေကြောင်းအရ ဖိအားပေးသက်ရောက်မှုရှိပေသည်။

၈။ R2P နှင့်ပတ်သက်၍ အဓိက ဝေဖန်ချက်များမှာ အဘယ်နည်း။

R2P နှင့် ပတ်သက်၍ အဓိကဝေဖန်ချက်တစ်ရပ်မှာ လုံခြုံရေးကောင်စီမှ စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုကို တရားဝင် ခွင့်ပြုသောအခါ ၎င်းအနေဖြင့် အရပ်သားများအား အကာအကွယ်ပေးခြင်းအပြင် အစိုးရ အပြောင်းအလဲ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်အထိ ကျော်လွန် ချဲ့ထွင်နိုင်သည်။ ဤအချက်ကို အကြောင်းပြချက်တစ်ရပ်အဖြစ် ကိုးကားပြီး လုံခြုံရေးကောင်စီအနေဖြင့် ဆီးရီးယားနှင့် ယီမင်နိုင်ငံတို့တွင် R2P ကို ကျင့်သုံးရန် သဘောတူညီမှု မရှိခဲ့ပေ။

အခြားဝေဖန်ချက်တစ်ရပ်မှာ R2P ကို ခွဲခြား ရွေးချယ် ကျင့်သုံးခြင်းဖြစ်ပြီး များသောအားဖြင့် လုံခြုံရေးကောင်စီ၏ ဗီတိုအာဏာသုံးနိုင်သည့် အမြဲတမ်း အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံ (၅) နိုင်ငံအတွက် သိသာထင်ရှားသော နိုင်ငံရေးအကျိုးအမြတ် မရှိသည့် နေရာများတွင် ကျင့်သုံးလေ့ရှိသည်။ ဤအချက်မှာ ဆီးရီးယားနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေတွင် ပြတ်သားသော တုံ့ပြန်မှု များမရှိသည့် အကြောင်းရင်းကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ရှင်းချက်ထုတ်နိုင်ပေသည်။

ထိုနည်းတူစွာ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်အား ကျင့်သုံးခြင်းကဲ့သို့ပင် နိုင်ငံများ အနေဖြင့် ရှိနှင့်ပြီးသော အရာများကို အသုံးပြု၍ အချိန်မီအရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များ လုပ်ဆောင်ခြင်း ထက် တစ်ခါတစ်ရံတွင် R2P အား အသုံးပြုခြင်း၊ မပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အချိန်ကုန်ခံ အငြင်းပွား နိုင်သည်။

၉။ R2P အား မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေတွင် အသုံးပြုနိုင်ပါသလား။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ တပ်မတော် စစ်သားများသည် သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းခြင်းနှင့် တရားဥပဒေမဲ့ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်းများတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး အချို့သောလုပ်ရပ်များမှာ လူသားချင်း စာနာမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် ရာဇဝတ်မှုများ ပါဝင်ပုံ ပေါ်သည်။

နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သော တပ်မတော် သားများသည် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ ပြည်သူ တစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့များအား ဆယ်စုနှစ်များ တိုင်အောင် ယုတ်မာရက်စက်မှုများကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်။ ထိုအထဲတွင် စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူသားချင်း

စာနာမှုအား ဆန့်ကျင်သည့် ရာဇဝတ်မှုများ၊ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအား သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှုများ ပါဝင်ပြီး လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုများလည်း ပါဝင်နိုင်ချေရှိပါသည်။ ထိုရက်စက်ယုတ်မာမှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မှတ်တမ်းတင်ထားလျက်ရှိကာ၊ ပြီးခဲ့သော မကြာသေးမီကာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီအဖွဲ့ဝင်များမှ ၎င်းတို့ တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေး ကောင်စီ၏ အကြီးတန်းရာထူးများကို တာဝန်ယူစဉ် ကတည်းကပင် သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း R2P ဝင်ရောက်ရန်အတွက် ယခင်ကတည်းက တောင်းဆိုခဲ့ကြပြီး ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် နာဂစ်မုန်တိုင်းဖြစ်ပွားသည့်အခြေအနေ၌ နိုင်ငံတကာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအကူအညီများကို ပံ့ပိုး လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်နှင့် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် အထူးသဖြင့် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် စစ်တပ်၏ ရက်စက်ယုတ်မာသော ရာဇဝတ်မှုများမှ ပြည်သူများကို အကာအကွယ်ပေးရန်အတွက်လည်း တောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိပြည်သူလူထုများအား တပ်မတော်မှ ကျူးလွန်သည့် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများမှ အကာအကွယ်ပေးရန်အတွက် လိုအပ်လျက်ရှိပြီး ထိုလိုအပ်ချက်မှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဆက်လက် တည်ရှိနေပါသည်။

၁၀။ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ရက်စက်ယုတ်မာမှု လုပ်ရပ်များ မှ ပြည်သူများအား ကာကွယ်ပေးနိုင် ပါသလား။

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲများအား အကဲဖြတ် လေ့လာစမ်းစစ်ချက်နှင့် အခြားနိုင်ငံများတွင် ကြားဝင်

ဖြန့်ဖြေမှု အတွေ့အကြုံများအပေါ် မူတည်၍ မြန်မာ နိုင်ငံအတွင်း အခြားနိုင်ငံမှ စစ်ရေးအရ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်းမှာ လုံးဝဖြစ်နိုင်ဖွယ်မရှိသည့် အပြင် အခြေအနေကိုလည်း ပိုမို ဆိုးရွားလာစေနိုင်လိမ့်မည်။

သို့သော် ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေး ကောင်စီအနေဖြင့် အခြားစီမံဆောင်ရွက်မှုများကို လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန် နှင့် အာဏာရှိပါသည်။ အတိအကျ ဖော်ပြရမည်ဆိုပါက မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် လက်နက်ရောင်းချခြင်း ပိတ်ပင်မှုကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ချမှတ်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ စစ်တပ် အကြီးတန်း အရာရှိများနှင့် စစ်တပ်ပိုင် ကုမ္ပဏီများ အားလုံးကို ဘဏ္ဍာရေးအရ ပစ်မှတ်ထား ပိတ်ဆို့ အရေး ယူမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေ အား နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်ခုံရုံးသို့ ထုတ်ဖော် တင်ပြခြင်း တို့ ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်ခုံရုံး၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ယန္တရားနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးတွင် တရားစွဲဆိုခြင်းများ အပါအဝင် အချို့ အရေးကြီးသော နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု လုပ်ဆောင်ချက် ခြေလှမ်းများမှာ ပြစ်ဒဏ်မှကင်းလွတ်ခွင့်ရနေခြင်းကို တိုက်ဖျက်ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ရက်စက် ယုတ်မာမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေး ကောင်စီမှလည်း မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး အထူးကိုယ်စားလှယ်အား ခန့်အပ် ထားသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ထိုတရားမျှတမှု လုပ်ငန်းစဉ်များသည် အချိန်ကာလကြာမြင့်နိုင်ပြီး ရလဒ်များမှာလည်း အာမခံနိုင်မှု မရှိကြောင်းကို သိရှိထားရန်မှာ အရေးကြီး သည်။

လုံခြုံရေးကောင်စီ အခန်းကဏ္ဍမှာ သမိုင်းကြောင်းအရ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရက်စက်ယုတ်မာမှုများ မှ

အရပ်သားများကို အခိုင်အမာ ကာကွယ်ပေးရန်အတွက် ပျက်ကွက်မှုများရှိခဲ့သည်။ လူသားချင်း စာနာမှုအား ဆန့်ကျင်သည့် ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုများဖြစ်နိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များကိုပင် တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်၍ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ချက်များ တစ်ခါမျှ မရှိခဲ့ပေ။ ဤသို့သော အခင်းအကျင်းတွင် အာဏာသိမ်းမှု နောက်ပိုင်း လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များအတွက် နားလည်ထားရမည်ဖြစ်သည်။

၁၁။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါ အခြေအနေကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရာတွင် R2P အား တောင်းခံနိုင်ပါသလား။

ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ စစ်အစိုးရလက်ထက် အဆက်ဆက်မှ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး အခြေခံ အဆောက်အအုံများထက် စစ်ဖက်ဆိုင်ရာသုံးစွဲမှုများကို ဦးစားပေးခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပြီးသည့် အချိန်မှစ၍ စစ်အစိုးရ လက်အောက် အလုပ်လုပ်ရန် ငြင်းဆန်သော ကျန်းမာရေး လုပ်သားများမှာ ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ရိုက်နှက်ခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးခြင်းများ ခံရလျက်ရှိသည်။ ထိုအချက်များကြောင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး အကျပ်အတည်းမှာ ပိုမိုဆိုးရွားလာလျက် ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီမှ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နိုင်ငံတကာလူသားချင်း စာနာ ထောက်ထားမှု ကြားဝင်ဖြေရှင်းမှုများ အရေးပေါ် လုပ်ဆောင်ရန် ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီသို့ တောင်းဆိုမှု ပြုခဲ့သည်။ ထိုအထဲတွင် မြေပြင်ရှိ ကူညီထောက်ပံ့ရေး လုပ်ဆောင်နေသူများအပါအဝင် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါကူးစက်ပျံ့ပွားမှုအောက် ခံစား

နေရသည့် သန်းပေါင်းများစွာသော ပြည်သူများအတွက် အသက်ကယ်ရန် အကူအညီပေးမှုများလည်း ပါဝင်သည်။ ဤတောင်းဆိုချက်ကို R2P အား ကိုးကားရည်ညွှန်းမှုမရှိပဲ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

R2P အား ရက်စက်ယုတ်မာမှုများအား ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရန် ဖော်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်အာဏာ သိမ်းမှုအား တွန်းလှန်နေခြင်းကို အားနည်းအောင် လုပ်ဆောင်သည့် နည်းဗျူဟာတစ်ခုအဖြစ် စစ်ကောင်စီမှ လူထုအား ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ပေးခြင်းကို တမင်ထိန်းချုပ်ထားပါက ဤအခြေအနေမှာ ရက်စက်ယုတ်မာမှု လုပ်ရပ် ဖြစ်သည့်အတွက် R2P အား တောင်းဆိုမှုမှာ မျှတပေသည်။ သို့သော် ထိုအချက်များသည် အမှန်တရား ဖြစ်သည်ကို သက်သေပြရန် အချိန်ကြာမြင့်နိုင်ပေသည်။ အကယ်၍ ထိုအခြေအနေ အတွက် R2P အား တောင်းဆိုပါက နိုင်ငံများ အနေဖြင့် R2P အတွက် အကျိုးဝင်ခြင်း ရှိမရှိကို ငြင်းဆို နေခြင်းဖြင့် အချိန်ကုန်နေမည်ဖြစ်ပြီး လက်ရှိ လိုအပ်နေသော အရေးပေါ်ဆောင်ရွက်ချက်ကို နှောင့်နှေးစေမည်ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ နာဂစ်မုန်တိုင်း ကျရောက်ပြီးနောက် R2P အား အဆိုပြုခဲ့သည့် အချိန်တွင် မအောင်မြင်ခဲ့သော အကြောင်းရင်းဖြစ်သည်။

၁၂။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်သူများမှ R2P အတွက် တောင်းဆိုသင့်ပါသလား။

မြန်မာနိုင်ငံသားများအနေဖြင့် တပ်မတော်မှ ကျင့်သုံးသည့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများနှင့် အကြမ်းဖက် နည်းလမ်းများ အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေး၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးတို့တွင် ကြီးမားသော ချိုးဖောက်ခံရမှုများကို ဆက်လက် ကြံ့တွေးခံစား

ရလျက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် သင့်လျော်သည် ဟုယူဆလျှင် နိုင်ငံတကာ အကာအကွယ် ပေးမှုများအား တောင်းဆိုပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ သမိုင်းကြောင်းအရ ခိုင်မာအားကောင်းပြီး စည်းလုံးမှု ရှိသော နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများသည် ကိုလိုနီ စနစ်၊ ဖိနှိပ်မှုများနှင့် ရက်စက်မှုများအား တွန်းလှန်ရန် အင်အားအကြီးဆုံး လက်နက်ကိရိယာ တစ်ခုဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာ အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်အတွက် ဖြစ်နိုင် သော လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ တပ်မတော်သို့ လက်နက်ရောင်းချမှုကို ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ တပ်မတော်၏ ငွေကြေးအရင်းအမြစ်ကို ဖြတ်တောက်ခြင်းနှင့် တပ်မတော်၏ ကျူးလွန်ခဲ့သော ရာဇဝတ်မှုများအတွက် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရနေခြင်းကို ရပ်တန့်ရန် ဖြစ်သည်။ ထိုကမ္ဘာ “ဖြတ်သုံးဖြတ်” နည်းဗျူဟာအား ကျင့်သုံးရန် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေး ကောင်စီမှ တောင်းဆိုသည်။

လုံခြုံရေးကောင်စီအား R2P အောက်မှ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန် ဆက်လက်ဖိအားပေးသင့်သော်လည်း သမိုင်းကြောင်းအရ ကောင်စီအနေဖြင့် လုပ်ဆောင် ပါက နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုရှိမည် ဖြစ်သည်။ လုံခြုံရေး ကောင်စီအနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်းအရ ၎င်း၏ ဝတ္တရားများကို ပြည့်မှီအောင် ဆောင်ရွက် နိုင်ခြင်း မရှိသည့် ဝမ်းနည်းဖွယ် သမိုင်းကြောင်းများ လည်း ရှိသည်။

R2P မူဘောင်ပြင်ပမှ အချို့သော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမှ စီမံဆောင်ရွက်ချက်များ ချမှတ် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံအများအပြားမှ ပစ်မှတ်ထား ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများအား ချမှတ် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး၊ အချို့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များမှ စစ်ဖက်ဆိုင်ရာ ဆက်နွယ်မှုများကို ဖြတ်တောက် ခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ

ညီလာခံမှ နိုင်ငံအားလုံးကို မြန်မာနိုင်ငံသို့ လက်နက် စီးဆင်းမှုအား ရပ်တန့်ရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ လုံလောက်မှု မရှိသေးသော်လည်း ဤစီမံဆောင်ရွက်ချက်များသည် အရေးပါလှပေသည်။

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရမှ R2P အား တောင်းဆိုရန်အတွက် သဘောတူစာချုပ် အသက်ဝင် ခဲ့သော လွန်ခဲ့သည့် ၂၀၀၂ ခုနှစ် အထိ နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်ခံရမှု၏ တရားစီရင်ရေးကို လက်ခံကြောင်း တုန့်ပြန်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၂ ခုနှစ်မှစ၍ ဖြစ်ပျက်ခဲ့မှု များအပေါ် တရားစီရင်မှုအား လက်ခံခြင်းမှာ လူနည်းစု အစုအဖွဲ့များအနေဖြင့် ၎င်းတို့ ခံစားခဲ့ရသည့် ရက်စက် ယုတ်မာမှုများ နှင့်အတူ ၂၀၂၁ အာဏာသိမ်းပြီး နောက်ပိုင်း ကျူးလွန်ခဲ့သည့် ရာဇဝတ်မှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုရန် ထိုက်တန်လျော်ညီကြောင်း အချက်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ နောက်ကြောင်းပြန် တရားစီရင်ခွင့်သည် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုနှင့် နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်ခံရမှုတို့အား ရှိနှင့်ပြီးသော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အချက်အလက်များကို အသုံးပြုခွင့် ပေးထားသော ကြောင့် ခုံရုံးတင်ရန် ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းကို ပိုမိုအားကောင်းစေသည်။ ယခုအချိန်တွင် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရအနေဖြင့် နောက်ထပ်ခြေလှမ်း တစ်ဆင့်တက်သင့်ပြီး ရောမမြို့ပြဌာန်းဥပဒေအား ချက်ချင်း အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးသင့်သည်။

***

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ စစ်အာဏာသိမ်းမှုအား တုန့်ပြန်ရန် အတူတကွ လက်တွဲလုပ်ဆောင်ကြသည့် လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတကာ ကျွမ်းကျင်သူများ ပါဝင်သည့် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်သူများမှ လူ့အခွင့်အရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဒီမိုကရေစီ၊ တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ယူ

Special Advisory Council for Myanmar

specialadvisorycouncil.org

info@specialadvisorycouncil.org

တာဝန်ခံမှုတို့အတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေမှုကို ပံ့ပိုးကူညီရန် ရည်ရွယ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေး ကောင်စီနှင့် ပတ်သက်သော အချက်အလက်များ အပါအဝင် ကျွန်ုပ်တို့၏ အသေးစိတ် လုပ်ငန်းများကို ပိုမိုသိရှိလိုပါက

<https://specialadvisorycouncil.org/>

တွင် ဝင်ရောက် လေ့လာနိုင်ပါသည်။